
Instructiestation

Kleine chirurgie

Algemene gegevens

<i>ICPC-code(s)</i>	:	S18 S93 S82
<i>Duur station</i>	:	90 minuten
<i>Auteur</i>	:	M.I. Vermeulen M.I.Vermeulen@umcutrecht.nl H.H.G. de Jong
<i>Herkomst</i>	:	Divisie Julius voor Gezondheidswetenschappen en Eerstelijns Geneeskunde
<i>Datum laatste correctie</i>	:	Februari 2002

Dit station kwam tot stand op basis van literatuurstudie/praktijkervaring/consensusdiscussie binnen de werkgroep Vaardigheden van de Huisartsopleiding Utrecht

Literatuur

- Saleh M, Sondera VK. Minor surgery and operative technique. Heineman medical books. London 1988. ISBN 0-433-30888-5.
- Kunz MG. Kleine chirurgie. Serie lege artis, vaardigheden in de geneeskunde. Red: P. Bartimeus. Bunge Utrecht 1988. ISBN 90 63483546.
- Brown JS. Minor surgery, a text and atlas. Chapman and Hall medical. London 1986. ISBN 0412 27190 7.
- Keeman JN. Kleine chirurgische ingrepen. Elsevier/Bunge. Maarssen 1999. ISBN 90 6348 378 3.
- Bosch W van de, Voorn Th. Kleine chirurgie in de huisartspraktijk. Huisarts Wet 29; 243-7.
- Luytgaarden Mn. Kleine chirurgische ingrepen in de huisartspraktijk. Ned Tijdschr Geneesk 1989; 41.
- Jagtman BA. Kleine chirurgisch ingrepen door de huisarts. Pract 1986; 3: 917-22.

Benodigdheden

- Observator : hab / aios
- Simulatiepatiënt : n.v.t.
- Materialen : - varkenspoot (hechtfantom)
- desinfectans, bijv. jodiumtinctuur
- formaline 10% oplossing
- lokaal anestheticum: lidocaïne 1% - 2% met of zonder adrenaline
- wegwerpspuitje met dunne naald
- steriele gaasjes 10x10 cm
- steriele handschoenen in de juiste maat
- steriele afdekdoek/gatdoek, disposable of gesteriliseerd katoen
- verbandmateriaal voor nabehandeling
- instrumentarium:
chirurgisch pincet
anatomisch pincet
naaldvoerder, bijv. McGuire
prepareerschaar volgens Metzenbaum, no 16
lemmet met disposable mesjes
arterieklemmen, volgens Mosquito of Kocher
stompe schaar
- hechtmateriaal:
atraumatisch resorbeerbaar hechtmateriaal, bijv. vicryl,
atraumatisch niet-resorbeerbaar synthetisch materiaal,
bijv. nylon
- adequate verlichting
- goede, verrijdbare stoel, op de juiste hoogte

Informatie voor de aios

Doel

Het systematisch doornemen en oefenen van de techniek, de vereiste voorbereiding en materialen voor de meest voorkomende kleine chirurgische ingrepen in de huisartspraktijk.

Onderdelen:

1. wond hechten
2. wondtoilet
3. excisie atheroomcyste
4. excisie naevus

1. Wondhechten

Doel

Een simpele wond kunnen hechten.

Opdracht aan de aios

Bespreek:

- desinfectie
- lokaal anesthesie
- wondomstandigheden
- tetanusprofylaxe
- nabehandeling

Hecht de wond met 3 hechtingen. Zeg steeds hardop wat je doet en waarom.

Informatie voor de observator

Let op of de arts consequent de "no touch" techniek toepast en niet het "schone" wondbed besmet met eigen handen of met "besmette" instrumentdelen. Het maakt hierbij geen verschil of de operateur handschoenen draagt of niet.

Scoringslijst

Toetsdatum :

Aios/groep :

observator :

	niet gedaan	fout gedaan	goed gedaan
<i>De aios</i>			
Neemt de juiste materialen:			
1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐
Neemt de juiste instrumenten op de juiste manier (steriel) uit de bak met instrumenten:			
7	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐
16	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐
18	☐	☐	☐
19	☐	☐	☐

		niet gedaan	fout gedaan	goed gedaan
20	De tweede insteekopening ligt recht tegenover de eerste.	☐	☐	☐
21	Bij de uitsteekopening staat de naald weer ongeveer loodrecht op de huid.	☐	☐	☐
Het knopen				
22	Er worden 3 knopen gelegd met behulp van naaldvoerder en pincet, waarbij:			
	- de eerste knoop een dubbel wordt omgeslagen	☐	☐	☐
	- de tweede knoop een halve knoop is de	☐	☐	☐
	- derde knoop een halve knoop is, die strak wordt aangetrokken (voor alternatieven: zie toelichting)	☐	☐	☐
23	De draadrichting van de 3 opeenvolgende knopen ligt tegenovergesteld aan die van de vorige knoop.	☐	☐	☐
24	De knoop wordt op een insteekopening gelegd.	☐	☐	☐
Resultaat				
25	De wondranden liggen netjes aan volgens huidlijnen (afstand tussen hechtingen afhankelijk van wondspanning).	☐	☐	☐
26	De hechtingen zijn niet te strak geknoopt.	☐	☐	☐
27	De wondranden zijn geëverteerd.	☐	☐	☐
28	De steriele materialen zijn niet gecontamineerd ("no touch" werd goed volgehouden).	☐	☐	☐
29	1 draad is voldoende.	☐	☐	☐

Opmerkingen observator:

2. Wondexcisie

Doel

Het lege artis kunnen uitvoeren van een wondtoilet.

Opdracht aan de aios

Voer lege artis een wondbehandeling uit, volgens de 'no touch'-techniek, inclusief adequate desinfectie, pijnstilling, wondexcisie en hechting. Bespreek wat je met een 'echte' patiënt zou bespreken.

Informatie voor de observator

Bij de wondexcisie dient met de huidlijnen rekening te worden gehouden, de wond moet onder zo min mogelijke spanning worden gehecht. Let u ook speciaal op de hechttechniek en de uitvoering van de 'no touch'-steriliteit.

Scoringslijst

	niet gedaan	fout gedaan	goed gedaan
<i>De aios</i>			
1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐
16	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐
18	☐	☐	☐

Opmerkingen observator:

3. Excisie atheroomcyste

Doel

Het lege artis verwijderen van een atheroomcyste.

Opdracht aan de aios

Excideer de atheroomcyste, liefst volledig, na adequate verdoving. Bespreek de diverse stappen en geef duidelijke voorlichting en instructies aan de "patiënt".

Informatie voor de observator

Belangrijke aspecten zijn adequate verdoving, plaats en uitvoering van de excisie en het in toto verwijderen van de cyste.

Scoringslijst

	niet gedaan	fout gedaan	goed gedaan
<i>De aios</i>			
1	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐
5	☐	☐	☐
6	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐
8	☐	☐	☐
9	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐
14	☐	☐	☐
15	☐	☐	☐
16	☐	☐	☐
17	☐	☐	☐
18	☐	☐	☐

Opmerkingen observator:

4. Excisie naevus

Doel

Het lege artis verwijderen van potentieel premaligne huidafwijkingen.

Opdracht aan de aios

Excideer de naevus lege artis, na adequate verdoving. Bespreek de diverse stappen en geef duidelijke voorlichting en instructies aan de patiënt.

Informatie voor de observator

Van het grootste belang is de marge rond de excisie.

Scoringslijst

		niet gedaan	fout gedaan	goed gedaan
	<i>De aios</i>			
1	tekent de excisielijnen tevoren af, neemt de juiste richting(in de huidlijnen)	☐	☐	☐
2	neemt voor de excisie een voldoende ruime marge van de naevus, tenminste 0,5 cm	☐	☐	☐
3	voert lege artis desinfectie en verdoving uit	☐	☐	☐
4	zorgt voor een steriele uitvoering, dekt het werkgebied af met een gatdoek, en houdt het instrument steriel	☐	☐	☐
5	controleert de anaesthesie	☐	☐	☐
6	excideert in een vloeiende beweging eerste de bovenste excisielij, vervolgens de onderste	☐	☐	☐
7	pakt de naevus op met de chirurgisch pincet aan de top, en prepareert hem af van de subcutis (voldoende diep)	☐	☐	☐
8	controleert op en onderbindt ev. nabloeding	☐	☐	☐
9	sluit de wond op de juiste wijze, ev. met intracutane hechtingen	☐	☐	☐
10	bewaart het preparaat in formaline 10%, en zorgt voor PA onderzoek	☐	☐	☐
	Algemene indruk	slecht	matig	goed
		☐	☐	☐

Opmerkingen observator:

Toelichting

Wondtoilet

Wond reinigen met bijvoorbeeld fysiologisch zout; rafelige en necrotische stukjes verwijderen.

Desinfectie (ontsmetting)

Zo goed mogelijke (lokale) eliminatie van ziekteverwekkers.

Instrumenten

In huisartspraktijk dient instrumentarium ofwel disposable ofwel steriliseerbaar te zijn.

Handen

Ter voorbereiding van een steriele ingreep of na contact met infectieus materiaal. Bijvoorbeeld chloorhexidine 0,5% in 70% ethanol (2 minuten met warm water wassen) of povidonjodium 7,5% in detergens (Betadinescrub®).

Intacte huid

Desinfectans centrifugaal aanbrengen (van binnen naar buiten) en 1 minuut laten inwerken. Bv. 1% jodium oplossing in 70% ethanol; 10% waterige povidonjodiumoplossing, alcohol 70%; chloorhexidine oplossing 0,5% in 70% ethanol.

Wonden, gelaat en slijmvliezen

Chloorhexidine waterige oplossing 1:1000; savlon® oplossing 1 à 3%; cetrimide/chloorhexidine oplossing FNA.

Wondomstandigheden

Staat er spanning op de wond, hoe is de doorbloeding, sensibiliteit, peesletsel, is het een lapverwonding, winkelhaak ed?

Lokaal anesthesie

Dop ontsmetten, 2 naalden gebruiken?

- Lidocaïne: snelwerkend, lange werkingsduur, wordt goed verdragen, weinig sensibiliserend.

Toevoeging adrenaline: verminderen en vertragen van systematische absorptie, verlengen lokale werkzaamheid van het lokale anestheticum.

Maximale volumina

Lido met adr.	2%	1%	0,5%
1:100.000	25 ml	50 ml	100 ml
Lido zonder	10 m	20 ml	40 ml

- Prilocaine (citanest): snelwerkend, langere werkingsduur dan lido, gering vaatverwijdend vermogen

Maximale volumina

Prilo met adr.	2%	1%
1:200.000	60 ml	30 ml
Prilo zonder	20 ml	40 ml

- (Bupivacaine (marcaïne): vooral geschikt voor geleidingsanesthesie

Intoxicatieverschijnselen door lokale anesthetica komen voor.

Contra-indicatie voor adrenaline: gebruik bij eindarteriën zoals vingers, tenen, neus, oren, penis en palatum durum vanwege necrose.

Techniek:

1. Zoveel mogelijk aseptische omstandigheden.
2. Aspireer alvorens lokaal anestheticum in te spuiten om te voorkomen dat de punt van de naald in een vat zit.
3. Vormen: intradermaal (huidkwaddel) of infiltratief (subcutaan), geleidingsanesthesie (Oberst)
4. Bevriezing met chloorethylspray bv voor abcesincisie (chloorethylspray met vuur geeft steekvlammen).

Tetanusprofylaxe

Algemeen

Gedevitaliseerde delen en corpora aliena verwijderen In beschouwing nemen: kenmerken van de wond, condities onder welke de wond was opgetreden, behandeling ervan, tijdsinterval tussen verwonding en behandeling, immuunstatus van de patiënt.

Specifiek

1. Actieve immunisatie binnen laatste 15 jaar: 0,5 ml tetanusfosfaattoxoid, tenzij het zeker is dat de patiënt binnen de voorafgaande 5 jaar een boosterdosering heeft ontvangen.
2. Actieve immunisatie meer dan 15 jaar geleden: 0,5 ml tft. Bij wonden die tot tetanus neigen: 0,5 ml tft en 250 E tetanusimmunoglobuline (humaan).
3. Individuen die niet eerder geïmmuniseerd zijn: 0,5 ml tft en 250 E tetanusimmunoglobuline (humaan). Bij kleine en of schone wonden: 0,5 ml tft.

Alternatieve knopen

1. Eerste knoop is een halve knoop. De tweede is een halve knoop in dezelfde richting. Hierdoor kan het geheel precies op maat worden aangetrokken. De derde is een halve knoop in omgekeerde richting; deze knoop voorkomt losraken.
2. De eerste knoop wordt driedubbel omgeslagen waardoor meer wrijving en weerstand tegen lostrekken ontstaat.
3. Donati = approximeren van gapende wondranden onder spanning. De draad wordt dichtbij wondrand ingestoken en aan de overkant dichtbij de wondrand naar buiten gevoerd, vervolgens in hetzelfde vlak een eindje verderop weer ingestoken en onder de wond naar een corresponderend punt aan de overzijde gevoerd. Door flink aantrekken worden de randen naar elkaar toegetrokken. De wondrandjes kunnen tot slot worden dichtgeplakt met bijvoorbeeld steristrips of zwaluwstaarten, of histoacryl.

